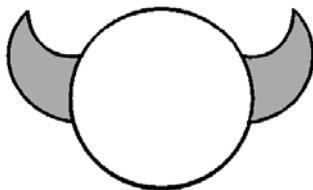

Modrú oblohu!

INFORMÁCIE LIGY LESNEJ MÚDROSTI, č. 5, roč. 2

Čo je prirodzené, je aj správne.
Pozoruj prírodu a choď cestou, ktorú ti
vytýčila.

Rousseau

Z histórie woodcraftu na Slovensku

Píšem vám o krátkej histórii woodcraftského kmeňa, ktorý fungoval v rokoch 1980-86. Všetci sme vtedy študovali na vysokých školách a uvedomovali sme si, že woodcrafterké ideály a činnosť, ktoré nás spájali, boli nežiadúce a pre nás bolo lepšie držať činnosť utajenú.

V novembri 1980 sa na táborisku zvanom Sedem smádných plameňov pri Košiciach zišli na zakladajúcom sneme títo členovia: Charles (Karol Bodnár - zálesácky smer, samotár, Košice), Amaru (Fero Štupák - indiánsky smer, I. O. Red Lake, Prešov), Brčo (Peter Šiška - nevyhranený, samotár, Košice), Bobor (Lubo Kunik - nevyhranený, T. O. Prvé ohne, Košice), Davy (Jaroslav Srenkel - nevyhranený, T. O. Orion, Košice), Ben (??? - nevyhranený, KLM Sivá puma, Košice), Števo (Štefan Zuščák - nevyhranený, samotár, Prešov). Všetci sme

vyšli z trampského prostredia a po dlhoročných trampských skúsenostiach sme sa dali na náročnejšiu činnosť v prírode.

Boli mrazivé dni s trochu snehu, ale nám bolo pri ohníku v romantickom tee-pee príjemne. Prerokovali sme zákaldy Woodcraft Indians so 7 tajomstvami lesa, 9 hlavných zásad, 12 zákonov štvornásobného ohňa... (podľa Knihe lesnej múdrosti - Zapletalov preklad z roku 1970). Tiež sme čerpali z ostatných známych kníh E. T. Setona a z práce Cesta životem a prírodou k čistému lidství (Seifert).

2. snem - marec 1981 v Slovenskom raji - táborili sme v hlbokom snehu v dvoch tee-pee. Boli prijatí dvaja noví členovia: Kuky (Milan Mäsiar - nevyhranený, samotár, Košice) a Rolf (??? - nevyhranený, samotár, Košice).

3. snem - október 1981 - Orlia studňa na hrebeni Slovenského rudohoria. Búrlivý vietor lomcoval veľkým tee-pee, kde sme snemovali. Boli prijatí ďalší členovia: Hombre (Karol Koiš - nevyhranený, TK Traperi, Košice), Jahny (Loco Salaj - nevyhranený, TK Traperi, Košice).

4. snem - február 1984 v jaskyni Sivecká galéria pri priehrade Ružín. Z kmeňa vystúpil Rolf. Z názvu sme vypustili slovo "Indians", pretože nám išlo o naučenie sa žiť v prírode, v rozmanitých prostrediach a to sme sa chceli učiť od všetkých prírodných národov, ktoré dokázali žiť s daným prostredím v špecifických podmienkach v harmónii. Teda nielen od Indiánov, ale aj od Eskymákov, domorodcov v Austrálii, púštnych kmeňov v Afrike atď.

5. snem - december 1984 - kaňon Del Oro v Nízkych Tatrách. Táborenie v tee-pee na snehu. Veľkou pomocou bol objav veľmi starej sady žrdí na tee-pee. Bolo pre nás prekvapením, že tak vysoko, v oblasti hornej hranice lesa, niekto dávno táboril v tee-pee.

6. snem - máj 1986 - Veľká lúka na Muráni. V tee-pee sme sa na krásnej malej lúčke zišli snemovať vlastne posledný krát (to sme však vtedy ešte nevedeli).

V činnosti sme sa orientovali na individuálne sebazdokonalovanie. Viac sme pracovali na plnení úloh v majstrovstvách, aby sme získali komplexné vedomosti a zručnosti v danej tematickej oblasti. Organizovali sme spoločné výpravy a podujatia, kde sme plnili činy a veľké činy. Spomeniem tie najzaujímavejšie:

- prieskum priepasti a vyvieracky Zombor, Brázda, Bobačka
- splav riek Lužnica, Hron, Hornád, Latorica
- prechody zimných hrebeňoviek na Slovensku
- prechody hrebeňov pohorí Pamír, Fagaraš
- sebaobrana - karate

- fotografovanie, zbierky, listy, vtáky, plody, súhvezdia, ...
- výroba predmetov z dreva (snežnice), zdobenie výšivkami z korálok, výrobky z plátna (tee-pee, prístrešky, stany), kožené púzdra, vrecká, ...

Snemy sme využili na spoločné stretnutia, kde každý porozprával a predmetmi doložil čo robí a ako sa mu darí stúpať na horu. Stretávali sme sa spoločne vždy prvý štvrtok v mesiaci, najprv u Danyho, neskôr u Bobra na byte v Košiciach, kde sme robili klubovú činnosť a plánovali víkendové akcie. V rokoch 1982, 1983 bola polovica z nás a základnej vojenskej služby, takže činnosť bola slabšia. Nebol ani snem. V roku 1985 snem nebol, pretože veľa členov bolo na zahraničných akciách.

Od roku 1985 nastal pokles členstva i intenzity činnosti: kamarát Dany emigroval, Kuky sa oženil a dostahoval sa na stredné Slovensko, potom sa oženil Jahny a tiež sa presťahoval na stredné Slovensko. Odišiel Ben. O rok na to emigroval Charles, oženil sa Števo, potom som sa oženil ja, neskôr Brčo a nakoniec emigroval Bobor a oženil sa Hombre. Takže rok 1986 bol prelomový a ním sa vlastne datuje neoficiálne ukončenie činnosti kmeňa, i keď každý z nás v činnosti pokračoval individuálne.

Napriek tomu, že nás dnes delia stovky kilometrov či oceány, vzájomný kontakt sme nestratili. Udržujeme ho osobnými stretnutiami i korešpondenciou. Každý z nás i naďalej codí do prírody, či je to na Slovensku alebo v Kanade. Dodnes sme ostali dobrí priatelia, ktorí milujú prírodu a pobyť v nej.

Malý Kôň

11.9.1993 sa na táborisku na Mufióních skalách uskutočnilo pow-wow, na ktorom sa zišli skoro všetci woodcrafteri a záujemcovia o vstup do LLM z Považskej Bystrice a okolia. Prišli aj dvaja zástupcovia z Novej Dubnice a dohromady nás bolo osem. Po zapálení poradného ohňa trením drieb prišli rôzne úvodné formality a potom sme hovorili o ohnim aký mal význam pre ľudí v minulosti, ..., o sneme a zákonoch lesnej múdrosti.

Orol oboznámil záujemcov so stanoami a vnútorným poriadkom LLM, potom dubnická a považská skupina informovali o svojej činnosti a plánoch. v Považskej Bystrici je dosť ľudí na založenie kmeňa, ale vchýba nám dospelá osoba, ktorá by ho viedla. Niektorí z nás navrhli Lukitu, ktorá bude mať onedlho osemnásť, ale keďže nebola prítomná, nepoznáme jej

vyjadrenie. Dubničania chcú tiež založiť kmeň, ale zatiaľ (iba zatiaľ!) je ich málo.

Po dlhom rečnení sme sa šli naobedovať, no ešte predtým sme si niečo povedali o Zvitku brezovej kôry a o stúpaní na horu.

Po obede Dino a Svišť ukazovali, ako sa robí práchno z látky a učili zapalovať oheň kresaním a Orol predviedol niektorým nedočkavcom zakladanie ohňa trením drieb, pričom sa to štyrom aj skutočne podarilo. A práchna so suchou trávou sa miňalo ... Vyskúšali sme aj zapalovanie ohňa pomocou lupy. Koho už nebavilo zapalovať oheň, skúšal si lasovanie, hrali sa rôzne hry, ako napríklad "Rytiersky súboj". Učili sme sa aj niektoré indiánske piesne, ale veľmi nám to nešlo.

Orol, Považská Bystrica

Cez Veľkú noc, sme my, Bieli vlci, táborili od piatku až do utorka na Amone (Malé Karpaty).

Už začiatok bol poznačený zmyslom pre humor, ktorým nás zasypal jeden domorodec. Po jesennom zistení, že travois bez koňa je vhodné pre začínajúcich kulturistov, sme sa do Plaveckého Podhradia terigali s dvomi tee-pee radšej na káre. Tsne pre Amonom nás však pochytila panika, keď nám drevorubač - domorodec po krátkom rozhovore len tak - akoby nič - povedal: "Tie tyčky tam už nie sú". Nie je ťažké si domyslieť, ako to na nás zapôso-

bilo. Za všetko stačí, že sa ozvali aj hlasy za okamžitý taktický ústup. Po zistení, že tam tyče predsa len sú, sme vôbec neocenili vtipik drevorubača.

Plnili sme si aj stopy zasäcovacieho chodníka a Košto zvládol mlčanie na jednotku. Keď som sa ho bez zákerných úmyslov opýtal, kde sú ihlice, len mi mlčky naznačil smer. Potom si však en tak pre seba zahundral: "Mňa neobabreš!". Ja teda nie!

*Ondriš, Stratení Ľudia,
Bratislava*

Aj keď sme sa dávno z nášho kmeňa neozvali, čo vyjadruje i samotný názov kmeňa WABANAKI, a tak Vás zdravíme a chceme napísať zopár bodov o našej činnosti:

3.9.1993 sme sa na lúkach na Cerovej zdokonaľovali vo výrob čísého ohňa,

pričom sme sa zúčastnili i výročnej trampskej slávnosti

11.-12.9.1993 sme sa vybrali na vychádzku za pamiatkami Bratislavy s prenocovaním na Bielom Kameni

17.-19.9.1993 2. snem kmeňa

- 24.-25.9.1993 výlet na ródeo do 8Lubiny
- 5.10.1993 Andrej odišiel na 12 mesačnú zelenú výpravu na Sliač. Prislúbil, že napíše
- 16.10.1993 výchádzka na Havraníu skalu s horolezeckými veteránmi a výukou horolezeckej praxe
- 9.-10.10.1993 rod Vychádzajúce slnko pomáhal pri organizovaní detských hier v prírode

Na 5.-7.11.1993 chystáme táborenie v teepee (na Majdan), ktoré by sme chceli zamerať na indiánske a zálesácke zručnosti.

Kaktus, Wabanaki, Trnava

Stratení ľudia - nový woodcrafterský kmeň v Bratislave

Dňa 30.10.1993 sa na Amone Malých Karpatoch konal ustanovujúci snem kmeňa Stratení ľudia. Za členov kmeňa boli prijatí: Viera Pastorová, Magda Petrjánošová, Viera Krištofovičová, Jana Zrubcová, Michal Kostovský, Bohdan Vrana, Tomáš Kiss, Vladimír Procházka, Rastislav Cesnak a Ondrej Sprušanský.

Do kmeňových funkcií boli na 1 rok zvolení: náčelník - Ondrej Sprušanský, strážca ohňa - Michal Kostovský a píšmak - Magda Petrjánošová.

Okrem toho bolo na sneme priznaných veľa nových stôp zasväcovacieho chodníka.

*Ondrej Sprušanský
Stratení ľudia*

Čo nás čaká?

Keďže sme o akciách jednotlivých kmeňov plánovaných na koniec tohto roka nedostali takmer žiadne správy, môžete si tu prečítať len o tom, čo chystá bratislavský kmeň Wappacomo Minal:

23.12.1993

tradičná predštedrovečerná výchádzka do zimnej prírody

26.12.1993-2.1.1994

zimný tábor kmeňa v Tisovci a na Muránskej planine

7.1.1994

prvé stretnutie v roku 1994 v zrubu v Horskomo parku

Slovníček woodcraftera

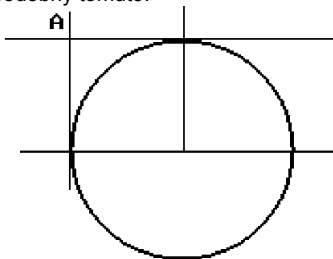
Tepee alebo **teepee**, občas aj **tipi** - výslovnosť [tí-pi] - tieto a niekoľko ďalších poslovenčených či poangličtených termínov na základe fonetického prepisu lakótskeho názvu znamenajú príbytok, stan Indiánov z pláni z kože zvierat napnutej na kuželovitom ráme z dlhých tyčí. Prvá písomná zmienka o tepee v anglickom texte pochádza z rokov

1735-1745. V slovenčine a češtine existuje niekoľko slangových skomolenín či upravených termínov, ktoré občas drásajú uši woodcrafterom i euroindiánom - napríklad týpko, týpíčko alebo týpák. Skúsme si radšej zvyknúť na používanie správneho názvu.

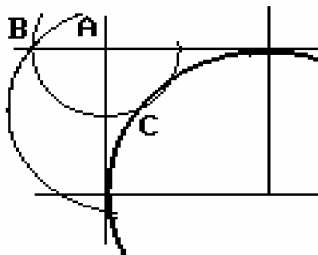
Návody - dnes kreslenie znaku lesnej múdrosti

Znak nášho hnutia je graficky pomerne jednoduchý, ale aj tak sa málokomu podarí nakresliť ho voľnou rukou dvakrát úplne rovnako, ba často máme problémy nakresliť ho čo i len súmerne. Kedysi dávno som pátral po nejakom návode, či predpise o pomere rohov k štítu, či ich tvare. Dnes už viem, že nič také neexistuje, podarilo sa mi však nájsť v časopise Zálesák z roku 1968 celkom šikovný a nenáročný návod, ktorého výsledkom je znak lesnej múdrosti s primeranými tvarmi. Na jeho zhotovenie vám postačí pravítko, krúžidlo, ceruzka a papier. Znak nakreslený týmto postupom používame napríklad na titulnej strane nášho časopisu.

- kruh, ktorý bude tvoriť štít znaku pretne vodorovnou čiarou cez stred a spravíme na ňu kolmicu zo stredu smerom hore
- v bodoch, kde čiary pretnú kruh spravíme dotyčnice kružnice (spomeňte si na 4. ročník základnej školy). Výsledkom by mal byť obrázok podobný tomuto:

- z bodu A urobíme kruh s polomerom rovným 1/2 polomeru kruhu štítu a získame tak bod B a C ($k_2[A; r=r_k/2]$)
- vonkajšiu časť rohu získame nakreslením kruhu so stredom v bode C a polomerom rovným vzdialenosti bodov AC ($k_2[C; r=|AC|]$)

- tento postup zopakujete aj na druhej strane kruhu a znak lesnej múdrosti máte takmer hotový

S ďalším jednoduchým návodom na kreslenie znaku lesnej múdrosti vás zoznámime v niektorom z budúcich čísiel Modrej oblohy!

Edo, Wappacomo Minal

Na návšteve u Inuitov

Je 11, december 1993. Predvianočná nákupná horúčka vrcholí, ale my sa namiesto behania po obchodoch ideme prejsť na Sandberg a Devínsku Kobylu. Prechádzka bola perfektná a večer

nás čaká ďalšia akcia. Naše kroky smerujú do Kanadských štúdií (medzinárodného inštitútu Komenského univerzity). Koná sa tu party kanadských lektorov a v rámci nej prednáša Ing. Juraj Michálek o Inuitoch, iglu

a živote v ňom. Dozvedeli sme sa spústu zaujímavých vecí.

Každý o iglu už určite niečo počul. My sme sa však dozvedeli niečo aj o technológii stavby tohto obydlija a trochu aj o živote jeho obyvateľov. Vedeli ste napríklad, že Inuiti rozoznávajú asi 100 druhov snehu? Každý druh má v ich jazyku špeciálny názov. A len jeden jediný je vhodný na stavbu iglu. Musí to byť sneh raz roztopený a opätovne zamrznutý, s obsahom vzduchu asi 30%. Inuk skúma kvalitu snehu paličkou a keď narazí na ten správny, odstráni vrchnú nevhodnú vrstvu a z dobrej vyrezáva kvádre. Z nich začne stavať svoj príbytok. Väčšina Európanov si zrejme predstavuje, že iglu sa stavia do kruhu. Ale táto geniálna stavba sa stavia do špirály, takže je schopný postaviť aj jeden človek bez pomoci niekoho iného.

Takisto je zvitá predstava, že vchod do iglu je ako do domu. Lenže to by Inuiti veľmi rýchlo zamrzli. Do iglu sa vchádza akýmsi podchodom, ktorý vzniká vyrezávaním kvádrov na samotnú stavbu, takže kupola je navonok úplne uzavretá a vchádza sa do nej zospodu.

Keď je špirála hotová a vložený je aj posledný kváder, ktorý sa neukladá pozdĺžne ako ostatné, ale kolmo a utesňuje sa trávou a machom, zapalí staviťel vo vnútri svojho budúceho obydlija obeť Inukovi iglu. Ešte som nevysvetlila, kto alebo čo je to Inuk (Inuiti). Je to duša - každý živý tvor a každá vec má svojho Inuka. Inuitmi sa nazývajú aj ľudia, ktorí obývajú polárne oblasti a ktorých my poznáme pod menom Eskimáci.

Obeť Inukovi iglu horí určitý presne stanovený čas. Obeťou je zapálená lojová sviečka. Obeť Inukovi iglu je v eskimáckej mytológii prísne zakotvená a dodržiavaná, pretože je nevyhnutná pre prežitie majiteľa. Plameň lojovej sviečky roztopí veľmi tenkú vrstvičku vnútornej steny iglu, ktorá vzápätí zamrzne a vytvorí súvislú škrapinku (niečo na spôsob našej vnútornej omietky).

Iglu na trvalejšie bývanie (t.j. na polárnu zimu) celej rodiny (3 generácií,

rodičov, starých rodičov a detí) dosahovalo rozmery 3-4 metre. Iglu lovca na prečkanie nepriaznivého počasia počas lovu, ktoré bol schopný postaviť sám behom hodiny, malo 2 metre v priemere.

Iglu, podobne ako tee-pee, bolo majetkom ženy. Žena - matka má v spoločnosti Inuitov dôležité postavenie. Na otázku, koľko mávajú detí sme dostali jednoduchú odpoveď: každé štyri roky jedno. Pretože matky do 4 rokov koja svoje deti. Je to jediná potrava, ktorá im je k dispozícii. Malé deti nie sú schopné stráviť surové mäso, hlavnú potravu Inuitov.

Ďalšou starostou ženy bolo šitie odevov. V 30-40° mrazoch musí byť človek skutočne dobre oblečený. Odev lovcov sa skladal z dvoch častí. Spodný je z jemnejších kožušín (napr. sobolích) a ušitý je kožušinou dovnútra. Je to jednoliaty overal so 6 otvori: 1 veľký na chrbte, aby sa do neho dalo vliezť, potom 1 na hlavu, 2 na ruky a 2 na nohy. Vrchný odev je z väčších zvierat, napr. z ľadového medveďa s chlpmi smerujúcimi von. Svoju úlohu hrá aj biela farba kožušiny. Každý biely chlp je vlastne dutý a stáva sa tak kolektorom slnečnej energie. Je schopný zachytiť až 90% tepelnej energie.

"Domácim úborom" Inuitov bola ich vlastná koža + akási zásterka siahajúca od pásu po kolená. Tak pre mužov ako aj pre ženy. Bol to jediný možný spôsob existencie, keď človek prišiel zvonku z teploty -30 až -40°C do iglu, kde sa teploty pohybovali bežne okolo 15-20°C nad nulou. To všetko sa však dialo len do príchodu prvých belochov, ktorým sa prirodzené správanie Inuitov zdalo vrcholne nemorálne a donútili ich chodiť odetých aj v obydliach. Inuiti na to doplatili svojim zdravím. Vo vnútri sa potili a vonku prechladli.

V súčasnosti zavádza biely človek svoju "dokonalú techniku", bez ktorej nie je schopný pomaly nič urobiť, aj do týchto oblastí. Pôvodným obyvateľom, ale aj prírode tejto časti sveta tým neuveriteľne ubližuje. Oberá ich o schopnosť prežiť v ich prirodzenom prostredí, v ktorom už stáročia

žijú bez techniky a "vymožeností" bieleho človeka, bez necitlivých zásahov do krehkej prírodnej rovnováhy polárnych oblastí, ktorá je len veľmi ťažko a pomaly schopná regenerácie, pretože každý živý tvor tam dennodenne musí bojovať o svoju existenciu s prírodnými podmienkami, a keď do toho začne umelo zasahovať aj človek (a priznajme si, že pozitívne zásahy sú veľkou vzácnosťou), spúšťa reťazovú reakciu, ktorá likviduje aj tie trošky života v týchto drsných krajoch.

Pán Michálek zakončil celú prednášku jednou veľmi tvrdou, ale žiaľbohu pravdivou vetou: "Juhoamerickí Indiáni,

vyháňaní zo svojho veľkého domova (daždového pralesa) začali písať svoju novú mytológiu. Začína sa slovami: "Na začiatku prišli bieli barbari...!"

Tých zaujímavých informácií bolo ešte oveľa viac, lenže je rozdiel niečo počúvať a niečo reprodukovane čítať. Preto sa budeme snažiť pozvať pána Juraja Michálka na Čotokvu, aby ste tie informácie a celé to zaujímavé rozprávanie mohli počúvať priamo od prameňa.

Viera, Wappacomo Minal

Odber časopisu WAMPUM NESKENONU na Slovensku v roku 1994

V poslednom čísle Wampumu Neskenonu bol priložený nenápadný lístoček s dôležitou správou pre predplatiteľov na Slovensku podľa ktorej záujemcovia o odber časopisu musia poslať poštovou poukážkou typu C sumu 79,20 Sk (celoročné predplatné aj s poštovným) a 10

Sk navyše na bankový prevod platby do ČR. Peniaze pošlite na adresu:

L.K.Permanent

p.p.č. 4

83414 Bratislava 34

Nezabudnite napísať čitateľne adresu odosielateľa.

Poznámka na záver

Iste ste si všimli, že minulé číslo Modrej oblohy vyšlo ešte v septembri, ale do rúk čitateľov sa dostalo až koncom novembra. Stalo sa tak z veľmi prozaického dôvodu - okruh kamarátov podieľajúcich sa na príprave Modrej oblohy sa dá spočítať na prstoch jednej ruky dlhoročného drevorubača. No a keď sa do cesty postaví aj pracovné problémy či starosti, pokazená kopírka, ktorú sme doteraz využívali a ďalšie brzdiace faktory, musíte žiaľ čakať aj

opoveď na vaše dopisy trochu dlhšie. Pri "frflaní" na redakciu MO! si, prosím vás, položte najskôr otázku: **"Čo som pre včasné vydanie časopisu spravil ja? Pomohol som?"**

Krásne dni v prírode, jasnú myseľ, čisté myšlienky a modrú oblohu vám všetkým praje

Edo

Pri platení členských príspevkov a iných platieb na účet LLM číslo 36139-362/0200
vo VÚB Martin uveďte adresu:

✉ *LLM, Jilemnického 23/15, 036 01 Martin.*

Pri platení používajte nasledovné variabilné symboly:

- 193 členské príspevky na rok 1993 (100.- alebo 50,- SK)
- 194 členské príspevky na rok 1994 (100.- alebo 50,- SK)
- 294 za Zvitok brezovej kôry (60,- SK)
- 394 predplatné za bulletin Modrú oblohu! (60,- SK) (len nečlenovia LLM)

Vydáva:

Liga lesnej múdrosti - The Woodcraft League of Slovakia

Vyšlo: 09.02.04

Adresa redakcie bulletinu pre vnútornú potrebu členov LLM:

✉ Liga lesnej múdrosti, Stavbárska 36/205b,
821 07 Bratislava